

قسمت پانزدهم

استعداد بیشتر و از لحاظ امکانات اقتصادی توانا تر میباشند راه فعالیت های اقتصادی را بر افراد ضعیفتر یا بکلی خواهند بست و یا آنها را تحت سلطه و استعمار خود درخواهند آورد و در نتیجه، حاصل کار و نتیجه، فعالیت های آنها را بخود اختصاص خواهند داد.

و لذا دین اسلام که به همه انگیزه ها و استعدادها و خصوصیات فطری انسانها توجه کامل دارد برای اینکه جلو افرادی که می خواهند از قدرتها و امکانات خود سو استفاده کرده راه را بر روی افراد دیگر ببندند و یا آنها را برنجیر استعمار و استعمار بکشند، بگیرد و مانع ظلم و استعمار بشود و بعلاوه این استعدادها را شگرف و قدرتها و امکانات وسیع را در جهت تکامل و پیشرفت واقعی جامعه و خدمت و احسان و ایثار بحرکت در بیاورد از دو طریق کام برداشته است:

۱- نیروی باطنی

اسلام بوسیله ایجاد ایمان عمیق و ریشه دار به سبب و معاد جلو تندروری ها و استثمارجویی ها را علاوه بر اینکه چنانکه گفتیم میگیرد و غریزه سرکش حرص و آز و برتری طلبی را مهار و کنترل می کند، استعدادها و امکانات را در جهت ترقی جامعه و خدمت و احسان و ایثار و گذشت بسیج می کند.

۲- نیروی خارجی

اسلام بوسیله نیروی خارجی که از حکومت مقتدر اسلامی و ولایت فقیه سرچشمه میگیرد با قدرت کامل سد محکمی در جلو

ویژگیهای سیستم

سرمایه داری

این موضوع روشن است که افراد بشر چون از لحاظ قدرت فکری و جسمی و استعدادهای درونی و امکانات فعالیت های زندگی متفاوت خلقت شده اند. اگر در عرصه فعالیت های اقتصادی و تحصیل مال و فراهم کردن ثروت آزاد باشند و هیچ قدرتی در هیچ موردی سدی در برابر برخی از افراد که میخواهند از قدرت خود سو استفاده کنند، ایجاد نکند و جلو این قبیل اشخاص را نگیرد، بعضی که قویتر و دارای

اقتصاد
اسلام

آیت الله حسین نوری

مستأجرین می‌توانند در صورت لزوم به صاحبان زمین بازگردند و این امر به نفع هر دو طرف خواهد بود.

پنبه، غلات، نیشکر و قهوه که بازپر کشت بردن هزاران هکتار زمین و بکار گرفتن چندین هزار کارگر واحدهای بزرگ تولیدی را بوجود آورده‌اند، دیده می‌شود. و میدانیم که اینها در دنیای سرمایه - داری باین آسانی و سادگی بوجود نیامده است اینها نوعاً در میدان رقابت رقبای ضعیفتر از خود را از پا در آورده و ضمناً افراد بسیاری را زیر سلطه استعمار خود کشیده‌اند تا باین صورت درآمد‌ها و بر همین اساس نیز بحیات خود ادامه می‌دهند.

بعلاوه با تکامل ماشینیسیم و بیجیدگی بیش از پیش وسائل و ابزار فنی، تا سپس واحدهای بزرگ اقتصادی - چه در عالم صنعت و بازرگانی و خدمات و چه در جهت کشاورزی و بانکداری - به سرمایه‌های عظیمی احتیاج دارد که تنها سرمایه‌داران بزرگ می‌توانند چنین واحدهایی را تأسیس کنند و سرمایه‌داران جزو انفرادی که قدرت تأسیس واحدهای بزرگ را ندارند هرگز نمیتوانند با سرمایه‌داران بزرگ معارضه و مقابله کنند و چون راههای فعالیت های اقتصادی را بر روی خود بسته می‌بینند ناگزیر متوقف و راگد می‌گردند و بالاخره بتحلیل می‌روند و سقوط می‌کنند.

و نیز قانون رقابت موجب آن می‌گردد که مؤسسات همواره در این راه بکوشند که قیمت کالاهای تولیدی و همچنین نرخ

ستم پیشگی‌ها و ضعیف‌کشی‌ها و استشارها ایجاد می‌کند و افراد بشر را بانسان دادن الگوها و بیان مطالب مفید و استدلال در جهت خدمت به جامعه و اصلاح آن و رفع نابسامانیها بحرکت درمی‌آورد. و همین موضوع یکی از مزایای مهم نظام اقتصادی اسلام محسوب می‌شود.

ولی سیستم سرمایه‌داری که اساس آن بر آزادی بی‌حد و حصر اقتصادی و مالکیت خصوصی بمعنای بسیار وسیعی - چنانکه قبلاً گفته شد - بی ریزی شده است علاوه بر اینکه در راه از بین بردن سوءاستفاده‌ها از قدرت‌ها و استعدادها و امکانات گامی بر - نمیدارد راه آنرا هموارتر میسازد و به این قبیل کارها میدان وسیعتری می‌بخشد و عرصه فعالیت‌های استثنایی را بازتر می‌کند. در نتیجه عده‌ای رفته رفته متابع و مجاری ثروتها را در دست گرفته بتدریج واحدهای بزرگ اقتصادی بوجود می‌آورند و مالکین کوچکتر را یا از میدان فعالیت بکلی بیرون می‌رانند و یا آنها را به زنجیر استعمار و استعمار می‌کشند و دسترنج حاصل کار آنان را با عناوین مختلف و تبلیغات فریبنده بخود اختصاص می‌دهند.

ما امروز در سطح جهان واحدهای اقتصادی بزرگ صنعتی مربوط به بخشهای مختلف فولاد، برق، اتومبیل‌سازی، کشتی سازی، هواپیما سازی، اسلحه‌سازی، ... را می‌بینیم و همچنین در قلمرو خدمات نیز واحدهای بزرگی را مشاهده می‌کنیم که بخش عده‌ای از فعالیت‌های اقتصادی جهان را بعهده دارند که از این قبیل است شرکت‌های عظیم بیمه‌ها، کمپانیهای هواپیمائی، کشتیرانی و غیره و در بخش کشاورزی نیز واحدهای بزرگ کشاورزی مانند

خدمات را پائین بیاورند تا مصرف‌کنندگان بیشتری را بخود جذب کنند و در این گهرو دار بنگاهها و واحدهای کوچک تر که با در نظر گرفتن هزینه‌های لازم نمیتوانند کالاهای تولیدی و خدمات را مطابق مؤسسات بزرگ عرضه کنند اغلب ورشکست میشوند و یا اینکه از طرف شرکت‌ها و واحدهای بزرگ جذب می‌گردند.

و نیز معمولاً بنگاههای تولیدی پس از هر دوره عملکرد، قسمت قابل ملاحظه‌ای از سود خود را بجای تقسیم در بین صاحبان سهام به مصرف سرمایه‌گذاری جدید و بزرگ‌تر کردن بنگاهها می‌رانند بطوریکه با ملاحظه بیلان بنگاهها معلوم میشود که هر سال مقداری از سود ویژه خود را صرف خرید زمین‌های مجاور کارخانهها و بنگاهها بمنظور توسعه آنها و تهیه ماشین‌آلات جدید و ایجاد کارگاههای تازه می‌کنند تا باین وسیله میدان فعالیت‌های خود را گسترش بیشتری بدهند، بطوریکه بسیاری از بنگاههای بزرگ تولیدی و خدماتی امروزه واحد عظیم اقتصادی را تشکیل میدهند در ابتدا واحد کوچک تولیدی و بازرگانی و خدماتی بوده‌اند که با روش نامبرده تدریجاً گسترش یافته تا اینکه به حجم امروز رسیده و به مراکز بزرگ مبدل گردیده‌اند و همین امر نیز موجب تحلیل رفتن و سقوط واحدهای کوچکتر میشود.

اینها نمونه‌ای از مظاهر و روند کار

اسلام هرگز با فعالیت‌های اقتصادی که اساس آن بر ستم و استثمار و تضعیف و اجحاف پی‌ریزی شده است، موافق نیست.

دنیای سرمایه‌داری است که اسلام هرگز با این قبیل فعالیت‌های اقتصادی که اساس آن بر ستم و استثمار و تضعیف و اجحاف بی‌ریزی شده است موافق نیست و نظام اقتصادی اسلام از هر گونه ظلم و تضعیف ناروا و اجحاف خالی و منزّه است که شرح آن از مطالبی که قبلاً گفته شده است و همچنین از موضوعاتی که بعداً بتوفیق پروردگار متعال خواهیم گفت معلوم میگردد ما در اینجا به شرح دو نوع از این مراکز که خوانندگان محترم با نامها و عناوین آنها آشنائی بیشتر دارند میپردازیم :

۱. کارتل

" کارتل " عبارت است از اتحادیه چند واحد اقتصادی که بمنظور ایجاد انحصار و همکاری در زمینه فروش و تولید بوجود آمده است و در حقیقت مو سهین کارتلها برای خاتمه دادن به رقابت و تسلط بر بازارهای

موجود آنها بوجود می‌آورند . باید توجه داشت که در " کارتل " شرکت‌های عضو سازمان ، شخصیت حقوقی دارند . کارتلها بطور کلی بر دو نوع میباشند :
۱ - کارتل‌های ملی که هدف آنها تثبیت قیمت و ایجاد انحصار در حوزه یک کشور میباشد .

۲ - کارتل‌های بین‌المللی که از اتحاد و انضمام شرکت‌های چند کشور بوجود آمده و به اصطلاح چند ملیتی میباشند ، اینها برای تسلط بر بازارهای بین‌المللی بوجود آمده‌اند .

این کارتل‌های بین‌المللی در فاصله بین دو جنگ جهانی بویژه بعد از جنگ دوم قدرت فوق‌العاده‌ای یافتند و امروز در جریانات سیاسی و اقتصادی جهان نقش مهمی را بازی می‌کنند .

۴- تراست

تراست بنگاه بزرگ اقتصادی است که از

ادغام و اختلاط چند مو سه بوجود آمده و بر خلاف کارتل که در آن بنگاههای عضو ، استقلال و شخصیت حقوقی خود را حفظ می‌کنند در " تراست " بنگاههای ادغام شده از بین میروند و بصورت سازمان واحد در می‌آیند .

هدف تراست ایجاد انحصار ، و تنظیم بهتر سیستم تولید و کاهش هزینه‌ها استفاده از همکاری دسته جمعی است .

برخلاف کارتل که ایجاد انحصار هدف اصلی آن میباشد ، در تراست اگر ایجاد انحصار نیز عملی نشد باقی میماند .

تا اینجا به شرح ویژگیها و خصوصیات سیستم سرمایه‌داری پرداختیم ، اکنون لازم است بتوفیق خداوند متعال در راه شرح مفاسد آن نیز برای اینکه با نظام اقتصادی اسلام مقایسه‌ای بعمل آمده و بهتر با آن آشنا گردیم گامهایی برداریم .

ادامه دارد

دنباله انتخابات

تبادل آراء و استفاده از نظریه‌های صاحب‌نظران است تا بهترین رأی برای تصمیم‌گیری بدست بیاید و چون در اسلام میزان ، تبعیت از حق است دستور مشورت آمده ، تا در ضمن تبادل افکار و ملاحظه آراء مختلف و ضمیمه کردن عقل‌ها و اندیشه‌ها ، حقیقت آشکار گردد و راه صواب بهتر بدست بیاید و خطا کمتر واقع شود . و مسئول امر در اسلام موظف است پس از مشورت بهترین نظریه را انتخاب کند و شخصاً تصمیم بگیرد و بدیهی است که رأی اکثریت اگر صالح و صاحب نظر نباشد ملازم‌های با حق بودن و صواب بودن ندارد بلکه ممکن است حق به جانب اقلیت باشد مثلاً اقلیت مو سه من و مکنبی و آگاه‌متخصص و صاحب نظر قطعاً نظر آنها به صواب نزدیکتر است تا نظریه اکثریت ناآگاه با این توضیح مجلس شورای اسلامی اگر

بخواهد با حفظ حاکمیت اکثریت آراء با نظام شوری در اسلام منطبق باشد باید طوری ترکیب شود که همه نمایندگان با اکثر قریب به اتفاق آنها قدرت استنباط داشته باشند و در امور جاری در مجلس صاحب نظر باشند تا رأی اکثریت کاشف قطعی یا کاشف غامبی از حقانیت موضوع باشد و الا اگر بخواهد رأی اکثریت (صرفاً به لحاظ اکثریت) حاکم باشد مشروع نخواهد بود .

بنا بر این یکی از مهمترین شرائط نمایندنده اینست که دارای معلومات کافی ، استعداد سرشار ، قدرت استنباط و صلاحیت کافی و لازم باشد تا بتواند از بین نظریه‌ها و گفتگوهای موافق و مخالف بهترین رأی را تشخیص دهد و با بینش و درک صحیح برای مثبت یا منفی بدهد .

اگر بدون اینکه مطلب برای او حل شده باشد صرفاً به لحاظ اینکه فلان عده مورد

اعتقاد او هستند موافق با آنها رأی بدهد این رأی نتیجش اینست که اکثریت به‌بار می‌آورد و به اکثریت حاکمیت میدهد بدون اینکه به حقانیت موضوع توجه شده باشد و اینگونه رأی دادن‌ها ضمن اینکه بر خلاف معیار شوری در اسلام است ، علیه‌مصلحت مردم بوده و بسیار خطرناک میباشد .

۱ - جامع احادیث الشیعه ، جلد ۶ ، صفحه ۲۵۶ .

۲ - الغدیر ج ۸ ص ۲۹۱

۳ - سوره روم - آیه ۳۰ .

۴ - سوره انعام - آیه ۱۱۶ .

۵ - سوره بقره آیه ۱۲۰ ، سوره رعد

آیه ۳۷ ، بقره آیه ۱۴۵ ، انعام آیه ۶۵ .

مانده آیه ۲۸ و شوری آیه ۱۵ ، آیات دیگر

نظیر این آیات .

۶ - وسائل الشیعه ج ۸ ص ۴۲۵ .

۷ - وسائل الشیعه ج ۸ ص ۴۲۹ .